

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvu Ljubljana

Uredništvo in aprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6 I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejmemo. Izhaja vsak tetrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3172

O načelnih osnovah borbe za stanovske koristi.

Vprašanje učiteljskega gmotnega položaja postaja vedno bolj aktualno, zlasti odkar je na vidiku nov uradniški zakon. Ta bo spet za daljšo dobo uredil tudi prejemke učiteljstva in zato je skrajni čas, da zasta vimo vse sile za čim ugodnejši rezultat. Toda borba mora biti organizirana in se mora izvajati dosledno po enotnih načelih, sicer ne moremo upati na dober uspeh. Naslednja razmotrivanja nimajo namena postaviti že kakšne končno veljavne norme, ampak so izraz subjektivnega naziranja, ki naj pomaga razčistiti to vprašanje in izkristalizirati načela za vse ukrepe, ki jih storimo posamezniki ali organizacija za naš dobrobit.

Borba za izboljšanje gospodarskih prilik ni le neizbežna nujnost vsled mizerije, v kateri živi velika večina naših tovarišev, ampak je tudi naša dolžnost. Naložene so nam tako po bistvu našega poklica, kakor tudi po zakonu tako važne naloge šolske in izvenšolske vzgoje, da moramo vedno iznova opozarjati odločujoče činitele, da je za uspešno vzgojno delo potreben prav tako neki minimum blagostanja, kakor je neki minimum potreben za pošteno življenje sploh. V mizeriji gineta samozavest in veselje do dela, pada ugled, a vse troje je učitelju neobhodno potrebno.

Naravno pa je, da kot uvideni ljudje ne smemo staviti pretiranih zahtev. Načelo, da zahtevaj nemogoče, da dosežeš, kar je mogoče, v resni borbi ne more priti v poštev. Vedno je treba premisliti kaj in koliko država more dati, da ne zaide v gospodarsko krizo. In v smeri gospodarske konsolidacije države gre tudi naše delo. V mejah možnosti naj se torej uredjuje prejemki državnega uradništva. Boriti pa se moramo proti neupravičenim privilegijem. Ne zahtevamo jih zase, ne pustimo jih drugim! Privilegiji vedno povzročajo nezadovoljstvo zaposlanih, privilegiranci demoralizirajo. Gotovo, popolno izenačenje ne bi bilo niti pravično niti koristno, ali prenehati morajo tako kričeče razlike, kakršne obstoje danes. Res je, da se mora pri odmeri prejemkov upoštevati učna doba in na podlagi te kvalifikacija, a prav tako važen, če ne še bolj, je neki drugi moment, namreč vprašanje kruha, obleke in kulturnih potreb.

Neosnovane so tudi razlike vsled draginjskih razredov. Uradnik na kmetih ne živi danes prav nič ceneje nego v mestu, ampak čisto še celo dražje. Neprimerno večje denarne žrtve nego v mestu pa ima na deželi tisti, čigar otroci so v mestnih šolah. In če pride bolezen in je treba zdravnika! Torej proč z draginjskimi razredi! Proč tudi zaradi tega, ker bi izenačenje draginjskih doklad sigurno tudi zelo olajšalo razmeščevanje učiteljstva. Naval na mesta ne bi bil tolik, če bi učitelj na kmetih laže vzdrževal otroke v šolah in če bi lahko češče prihajal v mesto in zadoščal svojim kulturnim potrebam. Danes pa ni čudno in nikomur ne smemo zameriti, ako sili v mesto, kjer ima mnogo več ugodnosti nego na deželi. Bolj pravično pa bi bilo, ako bi dobivali učitelji na prav odaljenih, neugodnih mestih še posebne lokalne doklade, namesto da veljajo danes kot nekaka kazenska mesta.

Vse prejemke pa naj plačuje država, ali pa država in banovina. Učitelj mora biti finančno popolnoma neodvisen od krajevnih činiteljev, da ni izpostavljen mržnji ali celo sovraštvu ljudstva, s katerim bi moral živeti v najboljših odnosih. Po mnenju nerazsodnih ljudi so krivi učitelji, da je naložil novi šolski zakon občinam dolžnost, plačevati učiteljem stanarino in dajati kurivo. Koliko jeze, zdražb in pritožb je bilo že v tej razmeroma kratki dobi od uredbe novega šolskega zakona sem in koliko jih še bo, ako ostane ta točka zakona v veljavi.

Posebno vprašanje tvorijo rodbinske doklade. Čudno se mi zdi, da se posveča temu tako malo pozornosti in to še sedaj, ko se kaže tendenca, doklade za ženo in otroke še znižati. Že dosedanje doklade nikakor ne zadoščajo, da bi mogel mož z uradnimi prejemki stanu primerno prerediti družino z več otroki. Danes je nepobitno dejstvo, da morajo v številnejših družinah propadati ali starši ali pa otroci, neredko pa oboji. Če stojimo na stališču, da je družina osnovna stanica države, je v interesu le-te, da skrbi za uspevanje družin, ako hoče, da bo ves državni organizem zdrav. Otroci niso le zasebna zadeva roditeljev, ampak tudi zadeva družbe, naroda in države in so vsi ti činitelji soodgovorni za njihov razvoj.

Ako hoče vsaj za silo izhajati, se mora oženjeni učitelj pehati za privatnim zaslužkom — seveda na škodo šolskega dela — ali pa mora v službo še žena. Da mora služiti še žena — tu mislim žene vobče, ne samo učiteljice — bodisi kot intelektualka, bodisi kot ročna delavka, je dvojno zlo: sama se odte-

guje najvažnejši funkciji kot mati in vzgojiteljica svojih otrok, hkrati pa izpodriva druge, da ne dobijo službe. In brezposelnost naršča.

Končno še nekaj glede sodelovanja, oziroma sloge v borbi za gmotne dobrine. Je sicer že samoobsebi umljivo, da je solidarnost neobhodno potreben pogoj, ako hočemo kaj doseči. In vendar je treba to vedno iznova poudarjati; to pa ne le zaradi posameznikov, ampak tudi zaradi korporacij. Zelo koristno bi namreč bilo vzajemno delo obeh učiteljskih organizacij, UJU in Društva učiteljev meščanskih šol; složen nastop bi bil potreben vsaj takrat, kadar gre za skupne koristi. Složen nastop ima mnogo večjo moralno silo. Kar pridobe učitelji osnovnih šol, koristijo posredno vselej tudi strokovnim učiteljem, saj so bili doslej in bodo nedvomno tudi v bodoče prejemki učiteljstva osnovnih šol podlaga za odmero prejemkov strokovnih učiteljev. Ne gre torej le za to, da dobe drugi nekaj več, ampak tudi zato, da tudi oni »manj« ni premajhen, sicer bi ta »več« mnogo ne pomenil.

Še bolj nesimpatična nego razdvojenost

Potreba izboljšanja plač vsemu uradništvu.

»Naš Glas« prinaša članek zagrebškega »Našega Glasa«, ki kaže skupne težnje vsega državnega uradništva za izboljšanje gmotnega položaja in se glasi:

Neprestano se piše in naglašuje, da je treba še pred razglasitvijo novega uradniškega zakona nujno rešiti dvojje vprašanje, kateri ne trpita odlašanja, in sicer: da se izda pokojninski zakon, s katerim se bodo končno izenačili in uredile pokojnine naših upokojenih tovarišev, in priznanje specialnih doklad tistim našim aktivnim tovarišem, ki jih navzlic dokazani potrebi do danes še niso prejeli.

O vsem tem se je v poslednjem času govorilo na vseh naših zborovanjih in sestankih, pristojnim činiteljem so bile odposlane številne vloge, v katerih sta bili ti dve nujni potrebi državnega nameščenstva pojasnjeni z vseh strani, pa tudi javnost sama je zadostno obveščena o stanju stvari, tako da je po nedavni izjavi g. predsednika vlade treba samo, da spregovori svojo besedo g. finančni minister.

Ta važna beseda, katero tako željno pričakujejo tisoči in tisoči upokojenih in aktivnih državnih uslužbencev, pa doslej še ni bila izgovorjena, tako da je dalo to povoda prizadetim tovarišem, da očitajo svojim stanovskim organizacijam, da ne zastopajo njihovih interesov in da njihovo delo ni rodilo nobenega rezultata.

Očitki so opravičeni, kolikor se nanašajo na rezultate, dosežene v tem odseku poslovanja stanovskih organizacij. Vendar pa so ti rezultati izven možnosti vplivanja in odločitve s strani stanovskih odborov in organizacij, tako da smo prepričani, da ni niti v nobeni upravi katerekoli stanovske organiza-

med organizacijama je nesolidarnost v vrstah učiteljstva samega. Tu ne najdemo samo indiferentnosti in nasprotujočih si zahtev (n. pr. glede draginjskih doklad omejenih učiteljc), ampak celo nasprotovanje, da bi drugi tovariši dobili, kar jim po zakonu pripada. Tu mislim spet ono nesrečno stanarino in kurivo, s katerima se je občinam naložilo res težko breme. Toda tega ni krivo učiteljstvo in se baš zaradi svojega težkega položaja tem prejemkom ni dolžno odreči. Prepričan pa sem, da se bo vprašanje stanarine in kuriva uredilo tem prej ugodno tudi v občini, čim odločneje bodo učitelji — in v interesu le-teh tudi upravitelji v krajevnih šolskih odborih — zahtevali, kar sedanji zakon določa.

Refren vseh točk tega članka je princip enotnosti in solidarnosti. Razdvojenost nam je že dovolj škodovala in čas je, da složno in z vso energijo nastopimo za svoje stanovske koristi, ker je pač danes tudi tako, kakor je vedno bilo, da brez borbe ne dosežeš nič. Sicer pa naša stvar tudi ni tako sebična, kakor je videti na prvi pogled, saj je posredno tudi v interesu domovine.

F. H.

cije nikogar, niti ne tovariša na odgovornih službenih položajih, ki bi oviral rešitev teh dveh perečih problemov, ali bi jih sicer na kak način zaustavljal. Vprašanje je samo, da-li so tovariši kot referenti na odgovornih položajih zadosti vztrajno in vneto zagovarjali nujno rešitev teh dveh vprašanj in dali niso pozabili svojih tovarišev, ki tako silno nujno potrebujejo in pričakujejo pomoč s strani našega skupnega gospodarja. Na to vprašanje je mogoče odgovoriti brez pomišljanja, da so organizirani tovariši tudi kot referenti izvršili svojo tovariško dolžnost in da bi tak očitke mogel event. veljati samo tovarišem izven organizacij, ki nimajo stika s širokimi krogi državnih uslužbencev in ki zaradi tega ne morejo občutiti težine položaja, v katerem se nahajajo prizadeti naši tovariši.

Zato je treba, da vse organizacije državnih uslužbencev ti dve vprašanji stavijo na prvo mesto, da bi se na prihodnjem kongresu vnovič in vsestranski prereševali, da se potreba njune rešitve z dokazi izkaže, da se vse to dostavi kraljevski vladi, in sicer pisмено in ustno po posebnem odposlanstvu našega Glavnega Čin. Saveza. Mogoče bo živa beseda mogla prepričati merodajne činitele o neodložljivosti rešitve teh dveh stvari, kateri je treba smatrati za državno potrebo, prav tako, kakor je to ureditev uprave in novi uradniški zakon.

Prizadetim tovarišem pa priporočamo, naj zaupajo v svoje stanovske organizacije in naj skušajo v našo sredo pritegniti čim večje število javnih nameščencev, ker se v socialnem življenju računa samo z organizacijami, ki so močne po številu članstva in po njegovi zavednosti.

Splošne vesti.

— Pri g. ministru prosvete. Predsedstvo glavnega odbora UJU je bilo dne 31. oktobra sprejeto pri g. prosvetnem ministru, ki se mu je predstavilo in ga pozdravilo kot načelnika naše najvišje prosvetne uprave. Izjavilo mu je, da bo imel v učiteljstvu pri izvedbi prosvetnih programov, najskrenejše in najboljše sodelavce in pomočnike. Da bi pa moglo učiteljstvo mirno in z uspehom vršiti svoje dolžnosti, ki so z novim zakonom o narodnih šolah še povečane, je naprosen g. minister, da se učiteljstvo materialno osigura in, da se pri sprejetju novega uradniškega zakona v ničemer ne loči od stalnega državnega uradništva z isto izobrazbo in iste kategorije. Spomenico, ki jo je v tem smislu izdelal širši glavni odbor je izročilo predsedništvu ob tej priliki g. ministru prosvete. G. minister je pazljivo poslušal vse govornike in izjavil, da je bilo pri sprejetju Zakona o narodnih šolah izpuščeno materialno vprašanje učiteljstva z namenom, da se reši s sprejetjem novega uradniškega zakona. Nadalje je izjavil g. minister, da bo sedaj posvetil največjo pažnjo temu vprašanju in da more biti učiteljstvo uverjeno, da ne bo z novim uradniškim zakonom v ničemer zapostavljeno napram drugemu uradništvu z isto izobrazbo in kategorijo, samo tudi učitelji morajo s svojim delom in postopkom omogočati mu, da se to vprašanje čim uspešneje reši. Ob tej priliki se je govorilo tudi o pritrditvi pravil Uduženja, o pravilniku za tolažbenje Zakona o narodnih šolah, o učiteljski stanarini in o drugih učiteljskih in šolskih vprašanjih.

— Stanarina in kurivo za učiteljstvo. V primerih, da krajevni šolski odbor ni vnesel

stanarine ali kuriva v proračun, imajo prizadeti učitelji pravico, da se pritožijo proti temu in v teh slučajih vstavi banovinski šolski odbor zakonite vsote v proračun. Praviloma bi morali opozoriti na to šolski upravitelji, ki so člani krajnega šolskega odbora. Toliko na razne dopise.

— Seja širjega sosveta. Z vabilom z dne 21. oktobra t. l., ki smo ga priobčili v 13. številki »Učiteljskega Tovariša«, je sklicalo poverjeništvu sejo širjega sosveta na dan 2. novembra t. l. ob 8. uri v Ljubljani. Ker so padle letos Verne duše na 3. november, ki je pouka prost in so se vršili cerkveni obredi po cerkvah in na pokopališčih v nedeljo 2. novembra, je poverjeništvu na željo članov preložilo sejo širjega sosveta na dan 9. novembra. Začetek, kraj in dnevni red ostanejo neizpremenjeni. — Uduženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana, dne 28. oktobra 1930. — Andrej Skulj, s. r., poverjenik. Josip Kobal, s. r., tajnik.

— Članek o monopolu šolskih zvezkov, ki smo ga priobčili v zadnji številki, prinaša tudi »Narodna Prosveta«. Članek je srbohrvatski prevod in ponatis iz »Trgovskega lista«.

— Promocija. Dne 31. oktobra je promoviral na zagrebški univerzi na čast doktorja vsega zdravilstva gospodična Boža Merljakova, hčerka sreskega prosvetnega referenta za logaški okraj gospoda Franceta Merljaka. Čestitamo.

— Društvo učiteljic ima sejo v nedeljo dne 9. t. m. ob 9. uri dopoldne v sobi odse-

skupnem delovanju z mariborskim ter ostalimi društvi učiteljic iz vse naše države na podlagi tozadavnega sestanka v Zagrebu. Poročilo o kongresu Jugoslov. ženske zveze v Zagrebu bo utegnulo zanimati zlasti tovarišice, ki se pečajo z gospodinjsko nadaljevalnim šolstvom, kajti kongres se je vršil v znamenju koncentracije prosvetnega dela med kmetiskim ženstvom. — Na sejo, oziroma sestanek vabimo vse tovarišice, ki se zanimajo za naše delo. — Odbor.

— Vabilo na subskripcijo. Naročniki Slovenske Šolske Maticice prejmejo letos za borih 30 dinarjev četvero lepih, po vsebini tehničnih ter za učitelja in učiteljico aktualnih knjig. Odbor društva pa z veseljem in tudi s ponosom ugotavlja, da mu je bilo na razpolago več dobrih rokopisov, kakor jih je mogel ob pičlih sredstvih dati v tisk. Zlasti bi mu bilo do tega, da pride učiteljstvu poleg omenjenih rednih publikacij v roke še današnjemu času zelo primerna knjiga, ki jo je v rokopisu predložil dr. St. Gogala pod naslovom: »Pedagoške vrednote mladinskega gibanja.« A ker odbor SSM nima sredstev, da bi ta rokopis izdal kot peto knjigo za leto 1930., zato vabi osobito gg. učitelje, učiteljice in profesorje pa profesorice na subskripcijo za nje izredno izdajo. Ta knjiga bi imela do 160 strani ter bi stala 24 dinarjev, ako se oglasi najmanj 1000 naročnikov. Subskripcijski rok sega do 15. decembra t. l. Prijavo je poslati vsaj do tega dne na Slov. Šolsko Matico v Ljubljani, Komenskega ulica 19. Mladinsko gibanje, o katerem se danes toliko govori po svetu, je moderen, duhovno usmerjen pedagoški pojav. V pedagoški literaturi najdemo sicer posamezne razprave o tem ali onem problemu mladinskega gibanja in tudi mnenja o delu in pomenu pedagoških struj tega pokreta. Pogrešamo pa vse do danes spisa, ki bi pokazal stvarno jedro in psihološke temelje ter z znanstvenih vidikov osvetlil globok kulturni pomen mladinskega gibanja. In to nalogo si je stavil ter jo prav zadovoljivo rešil mlad znanstvenik, dr. St. Gogala, profesor na ljubljanskem učiteljskišču, ki je nedavno v rokopisu končal prvo sistematično delo o mladinskem gibanju. Kdorkoli ima danes kot učitelj, profesor, duhovnik, oče ali mati, društveni prosvetar... posla z dozorevajočo mladino, bi se moral dobro zamisliti v bitje in žitje sodobnega mladostnika in mladostnice, ki glasno izjavljata, da sedanja izobrazba in vzgoja ni časa primerna ter za to iščeta lastnih poti. Zato je nujno potrebno, da si odrasleci skušamo čimprej pojasniti namen in pomen mladinskega gibanja ter da si o njem ustvarimo tako ali tako, samo da utemeljeno mnenje. In pri tem bi čitatelju dobro služila dr. Gogalova knjiga. Zato odbor SSM iskreno poziva vse tiste, ki imajo smisla za našo mladino, in sleherni vzgojitelj bi ga moral imeti čim več, naj s subskribiranim naročilom omogočijo, da izide kot izredna publikacija za letos še knjiga o mladinskem gibanju, to je o bitju in žitju naše mladine v prevažni pošolski dobi. In odbor SSM za trdno pričakuje, da se ni motil s svojo visoko sodbo o kulturni požrtvovalnosti slovenskega učitelja ne samo v osnovni šoli, ampak tudi po drugih šolah, zlasti srednjih.

— Železniške legitimacije za upokojence, invalide in njih rodbine. Vsi upokojenci in njih rodbine, katerim so bile izstavljene železniške legitimacije leta 1926. in jim bo torej potekla petletna doba koncem tega leta, se vabijo, da jih po možnosti vrnejo do 30. novembra t. l. finančni direkciji, odseku za računovodstvo v Ljubljani. Da moremo izposlovati od direkcije državnih železnic nove železniške legitimacije, naj se prošnjam priloži slika, 10 Din v gotovini in zadnji knjižni izpisek plačilne nakaznice. Železniške legitimacije pa, katerim koncem tega leta ne bode potekla petletna doba, naj se predložijo za podaljšanje zgoraj omenjenemu uradu do 15. decembra 1930. Prošnje za legitimacije, predložene po navedenih terminih, se bodo mogle upoštevati šele po novem letu. Tekom leta vložene prošnje za izstavitve novih legitimacij se pa ne bodo predlagale direkciji državnih železnic posamezno, ampak le skupno in največ dvakrat mesečno. Take prošnje naj se torej pravočasno vlagajo, ne pa šele takrat, ko se legitimacije že rabijo. Končno vabimo vse upokojence in upokojenke, da prilagajo v bodoče vsem morebitnim reklamacijam, vlogam in prošnjam v pokojninskih zadevah tudi zadnji knjižni izpisek plačilne nakaznice ali pa navedejo vsaj številko likvidacijskega lista, ker se na ta način omogoča hitrejša in lažja poslovanje.

— Zahvala. Učiteljska tiskarna je izplačala Učiteljskemu domu v Ljubljani 3105 Din od prodaje zvezkov v poslovnem letu 1929., za kar se ji v imenu Učit. doma najskrenejše zahvaljujem. — Josip Kobal, blagajnik.

— Jugoslovensko Učiteljsko društvo »Jedinstvo« za grad Zagreb i okolico. Poziv u IX. redovitu glavnu skupštinu (jesensku)

Pošljite naročnino za 2. številko „NAŠEGA RODA“.

društva dana 8. novembra 1930. u Zagrebu u dvorani kaptolske škole, u 3½ sata poslije podne. Dnevni red: 1. Otvorenje skupštine i pozdrav pretsjednika. 2. Izvještaj tajnika o radu društva u minuloj društvenoj godini. 3. Izvještaj blagajnika. 4. Izvještaj nadzornoga odbora. 5. Glavne skupštine Povjereništva Zagreb i Udruženja Jugoslavenskoga Učiteljstva u Beogradu ov. god.; referat Ljudevita Krajačića. 6. Predložak društvene uprave i ostali predlozi. 7. Eventualije. 8. Izbor društvene uprave. — Za učesnike skupštine (iz grada Zagreb i srezova Zagreb, Samobor, Vel. Gorica i Dugoselo) odobren je dopust rješanjem Prosvjetnoga odjeljenja banske uprave u Zagrebu broj 75.001 od 24. X. 1930. Na dan skupštine priređuje Zagrebački učiteljski pjevački zbor UJU »Ivan Filipović« u 20 sati, u dvorani Zagrebačke pivovare (Ilica 224), drugarsko veče, s programom. Pristup slobodan, bez obveza za sve učiteljske i učiteljske prijatelje. Na skupštini mogu učestvovati i nečlanovi. Prije početka skupštine može se uplatiti članarina društvenom blagajniku, kao i upisati novi članovi. — U Zagrebu, 15. oktobra 1930. — Pretsjednici: Ivan Vereš v. r. Tajnik: Viktor Klepac v. r.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. Naro-
čila po meri se izvr-
šujejo hitro in točno

En gros. En detal.

— Pri proslavi prvega decembra ne pozabite na sliko drž. grba, ker je simbol ujedinenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zato bi jo morala imeti ne samo vsaka šola, ampak vsak razred. To je tem lažje, ker je založnik Učit. dom v Mariboru ceno izdatno znižal. Naročite!

MIROSLAVA LEITGBR

LJUBLJANA, JURČIČEV TRG ŠTEV. 3

Izdelovanje ročnih in strojnih vezin. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.

— Prevod upokojencev s kronske na dinarsko pokojnino. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa: Dravska finančna direkcija v Ljubljani je ugotovila, da je še precejšnje število po starih zakonih upokojenega državnega nameščenstva, ki še vedno prejema kronske pokojnine, to pa zato, ker navzlic javnim in osebnim pozivom leta 1927, ni vložilo prošnje za prevedbo kronske pokojnine na dinarsko. Zato se pozivajo v zmišlu razpisa generalne direkcije državnega računovodstva od 14. julija 1927., D. R. št. 88.808 (»Uradni list« od 30. julija 1927., št. 358/81 vsi še neprevedeni kronske pokojninci, da tega doslej še ni storil. Prošnji je treba priložiti upokojitveni dekret (dekret o miloščini proviziji itd.) in vse listine, s katerimi je prošilec svojčas zaprosil za določitev osebne ali družinske (vdovske) pokojnine. Vse listine morajo biti sestavljene v slovenskem ali srbsko-hrvatskem jeziku ali pa v overjenih prevodih. K vsaki listini je treba priložiti prepis.

Učiteljski pevski zbor UJU.

—pev. Pevski zbor UJU učiteljstva. Pevski tečaj za mešani zbor se bo vršil 15. in 16. novembra. 15. novembra od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure. — 16. novembra od 8. do 11. ure. — 7. decembra priredimo koncert v Trbovljah. Vsi in vse!! — Odbor.

Prava Kolinska cikorija

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Mariboru. Izkaz za mesec oktober 1930. Članarina: Konjice, učiteljsko društvo 273 Din; Šoštanj, učiteljsko društvo 500 Din. Darila: Celje, dr. R. Pintar, odvetnik, iz neke kazenske zadeve 150 Din; Studenci, A. Hren, darilo povodom poroke tovariša 30 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Gospodarska podjetja: zemljevidi 15.754 Din, Prekmurske pravljice 126 Din, Oder 56 Din, grb 117 Din, Almanah 30 Din. — V Mariboru, 3. novembra 1930. — M. Kožuh, blagajnik.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Stanovska organizacija UJU

Iz poverjeništvu UJU.

IZJAVA KRANJSKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA NA ZBOROVANJU DNE 25. OKTOBRA 1930.

Po poročilih delegatov izjavljamo, da oficijelno poročilo o poteku 10. pokrajinske skupščine ne odgovarja povsem resnici, do čim je v nekaterih točkah dvoumno.

Dokazi: 1. Ni res, da bi predsednik tov. Lapajne želel stopiti v gospodarski odsek, marveč je prosil, da se ga dodeli onemu odseku, v katerem bi se obravnavale razmere z izstopivšim Celjskim učiteljskim društvom. Ni res, da bi poverjenik in tov. Grčar izjavila, da ne pride to vprašanje »tam« (gospodarski odsek) na dnevni red, pač pa sta zastopala mnenje, da se o celjski zadevi sploh ne razpravlja iz razloga, ker je društvo izstopilo iz ljubljanskega poverjeništvu UJU. Šele po 8 govornikih se je ugotovilo, da pride to vprašanje v razpravo pri šolsko-upravnem odseku, to pa zaradi tega ker je dvoje društev stavilo tozadevne predloge.

2. Ni res, da bi bila kritika tov. tajnika Rupreta »izpad« na poverjeništvu, res pa je, da je navajal dokazilni material glede nepravilnega postopanja organizacijskih instanc, tako kot je to zahtevalo društvo. Nekvalificirana je dalje samohvala podpisane poverjenika pod oficijelnim poročilom 10. pokrajinske skupščine, češ, da je »dobro repliral«.

3. Kritika tov. Lapajneja ni bila polna namigavanj in sumničev, res je, da je govornik točno navajal dokaze, za katere prevzame sam in društvo polno odgovornost.

4. Iz odstavka: »Čitanje stenografskega zapisa« izgleda, kakor da bi bile izjave tov. Lapajneja res obremenilne, dočim se je konstatiralo, da zapisnik ni vseboval onega, kar je trdil poverjenik. Pogreški, ki jih je Lapajne navajal, se niso dogajali po njegovem mnenju, pač pa jih je obsojal tako Kranjsko, kot Celjsko učiteljsko društvo.

V svoji končni besedi je res izjavil tov. Lapajne, da smo se v jedru našli, t. j. da obsojamo vsako demoralizacijo v organizaciji.

5. Nedosleden je sklep glede neobjave 10. društvenih sklepov in o zajamčenju svobodne besede.

6. Ne priznavamo pravne veljavnosti sklepa glede društvenega razsodišča, ker predlog ne odgovarja členu 19, in 22. e organizacijskega poslovnika. Poleg tega je bil stavljen med debato, nič utemeljen in tudi ne podpisan od 10. društvenikov, kakor to zahteva poslovnik. Na delegacijo je napravil ta sklep vtis, kot da hoče poverjeništvu zavleči sporne zadeve s Celjskim učiteljskim društvom.

7. Obsojamo neparlamentarni način obravnavanja tajniškega poročila. Kot neresno smatramo ukinjevanje delegacijskih sklepov med poslovnim letom in po naslednjih delegacijah (slučaj konzorcija i. dr.).

8. Objavljeni sklep glede kritikovanja in kritikov ne odgovarja onemu, ki ga je sprejel delegacija. Glasiti bi se moral: Delegacija obsoja tako društveno abstinenco, kot tudi mandatorje teh društev. Tov. Lapajne je v dobrem namenu nameraval urediti nesoglasje s Celjskim učiteljskim društvom, za kar ga je pa delegacija na predlog šolsko-upravnega odseka obsodila.

9. Nedopustno je, da oficijelno poročilo med debaterji navaja člane, ki pri razpravi sploh niso bili več navzoči, ker izgleda, kot da bi le ti sprejete sklepe odobraval in zanje glasovali (slučaj tov. Rupreta).

10. Zahtevamo striktnega pojasnila, kdo so oni »Franceschi Morossini«, ki plovejo brez luči po »organizacijskih vodah« (podlistek v 5. številki letošnjega »Učit. Tovarša«). Za to težko zalitev nosita polno odgovornost urednik »Učit. Tovarša« tov. Dimnik in izdajatelj tov. Skulj (na podlagi sklepa širjega in ožjega sosveta o žalitvah, kakor tudi po tiskovnem zakonu).

Kranjsko učiteljsko društvo,
25. oktobra 1930.

Predsednik:
Josip Lapajne.

Tajnik:
R. Rupret.

Ad 1. Tovariš Lapajne je res želel v tisti odsek ki bi obravnaval celjsko zadevo. Poverjenik in tov. Grčar sta bila poleg drugih mnenja, da bi se na skupščini zadeva ne obravnavala. Iz poročila je tedaj črtati »ta« in »tam«.

Ad 2. Ne glede na to, kakšne izjave je društvo naročilo tajniku Rupretu, naj delegati, ki so bili na skupščini navzoči kvalificirajo obliko njegovih izjav. Glede »samohvale«: Poverjenik se osebno sam ni strinjal z besedilom, je pa namenoma pustil poročilo kakor so ga sestavili zapisnikarji skupščine sami, zato, da bi preprečil podobne proteste kakoršen je bil lani in sedaj ta.

Ad 3. Ni običaj, da bi se prepuščala končnoveljavna klasifikacija lastnih izjav tistim, ki jih iznašajo, ampak tretjim, ki so neprizadeti in to so delegati in zapisnikarji, od katerih je vedno pričakovati objektivnosti.

Ad 4. Ako tovariš Lapajne zahteva, mu v prihodnji številki citiramo izpisek njegovih besed iz stenografskega zapisnika, zaradi katerih je bilo treba njegovih pojasnil, da ni njegovih izvajanj razumeti tako, kakor so bile izrečene.

Ad 4. 2. odstavek. V čem je poročilo napakno?

Ad 5. O predlogih je odločila delegacija, ki je za nas vse suverena in je za nas zadeva rešena.

Ad 6. Točno! kakor sklep na predlanski skupščini o konzorciju za list, katerega delovanje je tov. Lapajne tako kategorično zahteval. — Da bi bila delegacija glasovala proti svojim vtisom, do sedaj nismo vedeli.

Ad 7. Ali je poslovanje konzorcija brez članov mogoče in ali je resno, da tak konzorcij še obstoja? Delegacija sme spreminiti sklepe če vidi, da je to potrebno. Pa se je zgodilo tudi v danem slučaju.

Ad 8. Dobesedno po zapisniku se glasi ta sklep tako: »Želimo kritike, ki nam je dobro došla, če je konstruktivna. Žalibog se v naših opozicijskih vrstah vse češče pojavlja nemogoča taktika, ki se kaj rada udejstvuje povsem negativno — z abstinenco. To pa je nezdrav pojav, ki meče čudno luč v prvi vrsti na abstinente same, pa tudi na njihove mandatorje, ako soglašajo s takim uveljavljenjem njihovih nazorov in teženj.

Ad 9. Ta točka ni jasna na katero zadevo se nanaša. Mogoče je, da zapisnikarji take pomote zagreše, ki pa smo jih pripravljeno takoj v listu popraviti, če se nam pošljejo.

Ad 10. Avtor članka je striktno zahteval, da se njegov podlistek dobesečno objavi. Ga je podpisal in se zato prepušča njemu odgovor.

OBLACILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva c. 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameščenci dobe blago tudi na obroke proti predloženi legitimaciji.

iz društev:

Vabila:

— KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto dne 15. t. m. v Kamniku takoj po prihodu jutranjega vlaka iz Ljubljane. Dnevni red: 1. O kmetstvo in gospodinjstvo nadaljevalnem šolstvu — referira g. prof. Krošel Joz. 2. Poročilo o seji širjega sosveta in situacijsko poročilo. 3. Stanovske zadeve. 4. Predlogi. 5. Slučajnosti. Udeležba obvezna.

— SLOVENJEBIŠTRISKO UČITELJSKO DRUŠTVO preloži svoje zborovanje na 15. novembra t. l. Vršilo se bo ob 10. uri na deški osnovni šoli v Slov. Bistrici. Preložitve vsled tega, ker se vrši seja širjega sosveta UJU v nedeljo dne 9. novembra v Ljubljani. — Predsednik: Miloš Tajnik.

Poročila:

— KOZJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo svoj občni zbor 4. oktobra 1930, ob 10. uri v Kozjem.

Statistika: Učiteljstva v okraju 54, včlanjenih 36, navzočih 24, t. j. 66%. Opravičil se je 1 tovariš.

ad 1. Tov. predsednik otvori zborovanje, pozdravi vse navzoče — stare znance, ki zvesto drže prapor našega društva ter novi tovariši Gross Makso in Majcen Tatjana. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

ad 2. Tov. Potočnik je na kratko poročal o pokrajinski skupščini v Novem mestu, tov. Hernaus je pa zelo zanimivo in obširno poročal o državni skupščini v Beogradu.

ad 3. Iz tajniškega poročila razvidimo, da je imelo društvo 35 rednih in 2 častna člana. Zborovanje je imelo društvo 5, tudi odborovih sej je bilo 5. Na zborovanjih so bila 4 predavanja; razven tega so se obravnavale tudi razne stanovske zadeve — materijalno stanje učiteljstva — in razgovor o moderni šoli in novem šolskem zakonu.

Povprečna udeležba na zborovanjih 70%. Pri vseh zborovanjih je bilo 13 tovarišev(ic). Društvo je bilo zastopano po svojih delegatih: na seji širjega sosveta v Mariboru, na pokrajinski skupščini v Novem mestu in na državni skupščini v Beogradu.

ad 4. V preteklem poslovnem letu je bilo 6651:55 (Din prejemkov, 6124:65 Din izdatkov, gotovina znaša 526:90 Din. Pregledovalca računov sta pregledala blagajniške knjige ter jih našla v najlepšem redu. Predlagata absolutorij s pohvalo. Predlog soglasno sprejet.

ad 5. Članarina za upravno leto 1930/31. se zniža na 170 Din letno mesečno 17 Din. Za učitelje poročene učiteljice 100 Din letno. Članarina se plačuje le potom položnic, in sicer vnaprej.

ad 6. Sledile so volitve. Izvoljen je bil stari odbor. Le namesto tov. Fr. Staufnerja je vstopil v odbor tov. I. Slavec.

Razsodišče pa tvorijo: Čok Albert, Hernaus Josip, Smolnikar Hedka.

ad 7. Tov. Staufner je pojasnil in razložil, kako se sestavi kronika. Tov. predsednik se mu za delo in trud najlepše zahvali.

ad 8. Tov. Hernaus predlaga: Učiteljsko društvo kozjanskega okraja sklene, brezpogojno izterjati sodnijsko vse članarinske zaostanke od onih članov, ki do 8. novembra 1930. ne plačajo svojega dolga. Predlog enoglasno sprejet.

Tovarišje, ki bodo premeščeni, se prosi, da javijo društvu svoj odhod in novo službeno mesto, zaradi članske evidence.

Tov. predsednik tudi priporoča, da naj bi izobraževalni krožki zopet oživele.

Sledila je daljša debata o uradni sreski učiteljski konferenci.

Prihodnje zborovanje bo meseca decembra v dvorani g. Kolarja v Lesični pri Pilštanju.

Ker drugih slučajnosti ni, zaključil predsednik zborovanje.

Alb. Čok, preds. Mar. Strašekova, tajnica.

PLETENINE

LASTNEGA IZDELKA

najceneje in najsolidneje kupite v močni trgovini

F. M. ROZMAN
LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ je imelo dne 4. oktobra t. l. v Krškem svoj redni letni občni zbor. Izmed 136 članov je bilo navzočih 72, t. j. 52,9%.

Pred občnim zborom je predaval tov. J. Pirc o kmetijskem pouku v narodni šoli. Snov je obravnaval izčrpno in v tako prikladni obliki, da je žel za svoja izvajanja živahno odobravanje. Pri debati, ki so se je udeležili tov. Mihelčič, Požar in Moderndorfer, se je sprejel predlog poslednjega, da naj se sestavijo po gospodarskih enotah našega okraja odseki iz tovarišev, ki se posebno zanimajo za gospodarska vprašanja. Ti odseki se bodo konstituirali pri prihodnjem zborovanju ter bodo najprej skušali ugotoviti gospodarsko stanje in njegove pogoje v krškem srezu.

Nato je tov. predsednik otvoril redni občni zbor s pozdravom na navzoče. Njegov pozdrav je veljal posebno še tov. sreskemu šolskemu nadzorniku ter novovstopivšim tov. Majerjevi, Lenčevi, Pučlevi in Sušteršiču. Nato je tov. tajnik prečital zapisnik zadnjega rednega občnega zbora, ki se je odobril brez pripombe. V nadaljnjem poročilu tov. predsednik, da so se poleg njega udeležili pokrajinske skupščine še trije delegati, državne skupščine pa z ozirom na blagajniško stanje samo en delegat. Temu je sledilo poročilo tov. tajnika, ki je bilo istotako soglasno sprejeto brez ugovora. Tovariš blagajnik je nato podal poročilo o blagajniškem stanju. V preteklem letu je imelo društvo 25.035:43 Din dohodkov, izdatkov pa 23.522:81 Din. K debati sta se oglasila tov. Požar in Žnidarčič in kc sta pregledovalki računov podali svoje ugodno poročilo, se je na podlagi tega izickel odboru absolutorij.

Sledilo je nato poročilo tov. Požarja o pokrajinski skupščini v Novem mestu. Pri debati se je soglasno sprejel predlog tov. Moderndorferja: Zopet naj se vzpostavi doležba pravilnika M. M., da se stekajo vsi presežki dohodkov v rezervni sklad M. M., ki je nedotakljiv. V slučaju, da poverjeništvu nujno rabi denarna sredstva lahko najame pri M. M. brezobrestno posojilo, ki pa mora striktno vrniti. To velja tudi za znesek 3000 Din, ki se je letos da iz sredstev M. M. za blagajniško nagrado. Nato je bilo poročilo tov. Požarja sprejeto. Sledilo je nato poročilo o poteku državne skupščine, ki ga je podal tov. predsednik. Po debati je redni občni zbor ugotovil, da je bil novi Izvršni odbor z večino glasov prisotnih delegatov izvoljen ter da je dolžnost ostalih delegatov — manjšine — disciplinirano vzeti to na znanje in računati z novim Izvršnim odborom.

Nato se je sprejel proračun za upravno leto 1930/31., ki izkazuje 22.846:26 Din dohodkov in 22.724 Din izdatkov. Članarina ostane kot lani, to je: redni člani 170 Din, učitelji poročene 50 Din, upok. pred u. z. 60 Din. Temu so sledile volitve novega odbora. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dosedanji predsednik tov. Janko Vanič, v ostali odbor pa sledeči tovariši: Herbst Pavel, Požar Vladimir, Žnidarčič Rudolf, Bitenc Drago, Šilovinc Pavel, Vlastimila Levstikova, Lomšek Anton, Brezovar Matija, Kraker Lado in Moderndorfer Vinko. Za namestnike pa tov.: Pirc, Kabaj, Malešič in Okornova. Pregledovalki računov in referenti za tri odseke ostanjo dosedanji. Za delegate k pokrajinski skupščini so bili izvoljeni tov. Herbst Pavel, Moderndorfer Vinko in Žnidarčič Rudolf, namestniki pa tov.: Brezovar Matija, Kraker Lado in Požar Vladimir. H glavni skupščini odpošlje društvo samo predsednika, oziroma njegovega namestnika.

Samostojni predlogi: Sprejeli so se slede: Glede olajšav pri pouku po §§ 11. in 12. zak. o narodnih šolah: Reden pouk od 1. septembra do 31. marca vsakega leta, ostale tri mesece za 7. in 8. šolsko leto pouka prosto. Občni zbor izrazi obžalovanje nad pisavo »Kmetovalca«, ki piše, da se je na seji Kmetijske družbe dne 10. septembra t. l. govorilo o tem, da zahtevajo šolski upravitelji od otrok izdatke za večinoma nepotrebne stvari.

Pri slučajnostih se je na odborov predlog sklenilo tole:

1. Opravičila nenavzočih se na dan zborovanja ne sprejemajo.

2. Kdor neopravičeno izostane od zborovanja, plača v društveno blagajno 10 Din.

3. Kdor v enem letu trikrat neopravičeno izostane, se črta iz imenika članstva.

4. Poverjeništvu se javijo imena poleg organiziranih tudi ona neorganiziranih članov.

J. Vanič, t. č. preds. Žnidarčič, t. č. tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ DOLNJA LENDAVA je zborovalo dne 4. oktobra 1930. v Dolnji Lendavi.

Statistika: Vsega učiteljstva v srezu 118, včlanjenih 81, navzočih 45, t. j. 55%.

Tovariš predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče in poziva članstvo, da se v polnem številu udeležijo učiteljskega družabnega večera. — V svojem govoru poziva članstvo, da sodeluje pri Sokolu. Spomni se tudi žrtev v Bazovici.

Tov. Tivadar J. je predaval o izvenšolskem delovanju učiteljstva, za kar je žel veliko odobravanja.

Naročajte potreščine potom UGP, ki izvrši naročila pri vseh trgovcih, po Vaši želji!

Poročilo o pokrajinski skupščini je podal Horvat Izidor, o glavni skupščini pa tovariš Peternel.

Tov. D. je prečital svoj referat o življenju in položaju Slovencev v našem Primorju. Blagajnik je poročal, da se je plačevanje članarine izboljšalo. Tudi stari dolg je že skoraj ves poravnal.

Ker posebnih predlogov ali slučajnosti ni bilo je predsednik zaključil zborovanje. Peternel, t. č. predš. J. Horvat, tajnikov nam.

+ LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je pričelo z rednim letnim delovanjem dne 8. oktobra t. l. Ta dan se je namreč vršil od 8. do 12. ure na II. mestni deški osnovni šoli občni zbor, 9 dni pozneje pa redno mesečno zborovanje. Z ozirom na to, ker je bil za občni zbor dovoljen pouka prost dan, drugo zborovanje pa sklicano na šentjakovski šoli ob 8. uri zvečer, je pričakoval odbor od članstva več zanimanja in boljše udeležbe. Pri prvem zborovanju je bilo navzočih od 195 članov le 98, pri večernem pa samo 42.

Tov. predsednik je prešel takoj po otvoritvi občnega zbora ter določil dva zapisnikarje in overovateljev k prvi točki dnevnega reda, t. j. poročila društvenih funkcijonarjev.

1. Predsednik je omenil v svojem poročilu vse važnejše društvene in organizacijske zadeve ter delo, skrb in trud poverjenstva, s katerim je bil odbor v prizadevanju za materialne in pravne učiteljske koristi vedno v tesni zvezi. Ob sklepu poročila se je spomnil pok. tovariša ravnatelja Adolfa Sadarja s pozivom na zborovalce, da mu v znak hvaležnega spomina zakličejo trikratni »Slava«.

2. Tajnik je podal kronološki potek društvenega delovanja. V začetku minulega poslovnega leta je šlo družstvo 200 članov. Med letom je bilo 5 članov črtanih, 7 jih je vsled prenehanja ali drugih vzrokov izstopilo, eden je umrl, pristopilo pa 8, torej šteje družstvo 195 članov. Odbor je imel 12 sej, pri katerih se je razpravljalo in sklepalo o notranji ureditvi in razmahu našega društva, ki naj bi bilo vzor dela in napredka vsem podeželskim učiteljskim društvom. V ta namen je sklical 10 zborovanj: 4 celodnevna in 6 večernih. Vsakokratno zborovanje je bilo združeno s predavanjem prvovrstnih strokovnjakov z namenom, poživiti društveno življenje in pritegniti k sodelovanju vse članstvo; kajti uspeh društvenega dela ni odvisen le od odbora, ampak od zavednosti in agilnosti članstva. Nadalje je obsegalo tajniško poročilo pripombe o realizaciji sklepov lanskega občnega zbora, o raznih intervencijah in konkretno program dela za bodoče poslovno leto.

3. Blagajničarka tov. Krapš Roza je podala podrobno bilanco društvenega premoženja, dohodke, izdatke in dolgove minulega leta s primerjavo vrednosti inventarja in druge imovine ter pripombo, da znaša društveno imetje 10.918,25 Din, dolgovi 2897 Din, čista imovina pa 8021,25 Din. — Tov. Kobal konstatira v imenu nadzorstvenega odbora, da so vsi računi in blagajniške knjige v najlepšem redu, vsled česar predlaga odboru absolutorij, vestni blagajničarki pa posebno pohvalo in priznanje. (Predlog je bil sprejet soglasno).

Po kratkem odmoru so sledile volitve novega odbora. Soglasno je bil izvoljen stari odbor. Ker se je pa tov. Krapševa zahvalila za izvolitev, je bila na njeno mesto izvoljena tov. Jožica Likozar. Odbor se je v prvi odbovi seji konstituiral sledeče: predsednik Vek. Mlekuz, podpredsednica Mira Engelman, tajnik Josip Mihelič, blagajničarka Jožica Likozar, odborniki pa: Amalija Hartman, Stefanija Čeh, Janko Polak, Andr. Sezun in Ciril Petrovec. Namestniki: Rado Zupančič, Ivanka Cegnar in Marija Jeglič. Nadzorstveni odbor: Grčar, Kobal in Kumelj.

Volitvam je sledilo situacijsko poročilo ter poročilo o pokrajinski in državni skupščini. Prvo je podal tov. predsednik, drugo tov. Petrovec, tretje pa tov. Engelmanova. Vsa poročila so bila sprejeta z odobravanjem. Daljša debata se je vršila v zadevi državne skupščine v katero so posegli: Andr. Skulj, Dimnik, Hreščak Čopič, Polak in Mlekuz.

Vsled pozne ure je odpadlo predavanje o šolski razstavi v Beogradu ter se je isto in ostale točke dnevnega reda preneslo na večerno zborovanje dne 17. oktobra. Tega zborovanja se je udeležil tudi banški šolski nadzornik g. Fort. Lužar, ki se je zahvalil v imenu banske uprave učitelstvu, ki je sodelovalo pri razstavi v svojem imenu pa predavatelj tov. Mlekuz za izbrpno in vsestransko informativno predavanje o delovnem pouku v zmislu razstavljenih del na beograjski šolski razstavi.

Vek. Mlekuz, predš. Jos. Mihelič, tajnik.

+ POROČILO LITIJSKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA o občnem zboru z dne 9. oktobra 1930. v Ljubljani.

Situacijsko poročilo: Tovariš predsednik otvori občni zbor s pozdravom na vse navzoče, posebej pa še pozdravi novoprstopivše, in štirim novoporočenim parom iskreno čestita. Istotako čestita k odklovanju z redom Jugoslovske krone IV. stopnje tovarišu Tavčelju iz Litije.

Nato prečita dopis poverjenstva tičoč se postopka na glavni skupščini v Beogradu, ki se vzame na znanje.

Statistika: Tajnica ugotovi, da je navzočih 75 članov, t. j. 74%. Družstvo šteje 103 člane. Iz tajniškega poročila je razvidno, da je v okviru 130 učnih moči. V minulem letu je šlo družstvo 106 članov. Eden je izstopil, štirje so se izselili v druge okraje. Neorganiziranih je torej bilo 24, kar kaže, da se število neorganiziranih krči. Društveno kot odborovo delo v minulem letu je bilo živahno. Vršila so se štiri zborovanja in tri odboje seje.

Na vseh zborovanjih so se razmotrivala stanovska vprašanja in obravnavale aktualne pedagoške teme kakor: »O razvoju šolskega zakona in projektu sedanjega šolskega zakona«. »O nadzoru šol«, tov. nadzornik I. Bezeljak. »O duševnem zdravju«, Dr. Fr. Mis. »O pedagoškem kongresu«, ga. Bračić. »O gmotnem položaju podeželskega učiteljstva«, A. Ölhofer. »O pravilniku k šolskemu zakonu«, Iv. Dimnik. Prav zanimiva je bila statistika o udeležbi.

Odbor se je bavil na svojih sejah s tekočimi zadevami društva in težnjami članstva. Žal ni moči pokazati uspehov, saj niti v naših lastnih vrstah ni umevanja za naše težavno delo in treba bo vse jače dvigniti glas za naše pravice. — Družstvo se je udeležilo pokrajinske skupščine v Novem mestu in glavne skupščine v Beogradu po svojih delegatih in predsedniku.

K poročilu tajnice predlaga tov. Rostohar, da se zbere statistika mučenstva podeželskega učiteljstva, ki naj da upogled vsem onim, ki jim je usoda ali drugo naključje naklonilo mehkejše in udobnejše mesto, kar jim zapira oči in srce za druge.

Predlog se z odobravanjem sprejme. Blagajniško poročilo tov. Rostoharja, natančno o vseh detaljih se sprejme z zahvalo ter predlaga nagrada.

Tov. Samec poda točno sliko s pokrajinske skupščine ter poudari ob zaključku, da je pevski zbor UJU naš ponos, naša armada, ki bo žela slavo koder bo nastopala. Zato se mu zdi več kot žalostno, da še kod odredka našemu zboru malenkosten prispevek, ko žrtvujejo izvršujoči člani dvojno za čast našega stanu.

Poročilo tov. Webra o glavni jubilejni skupščini je bilo obširno in izbrpno. Očrtal je v bistvu ves zgodovinski razvoj 10letne organizacije UJU, ki se je prva usmerila v jugoslovske ideje. Dotaknil se je v jedru vseh problemov kongresa ter poudaril najvažnejše misli. Iz govora zastopnika ministra prosvete nam je podal celo trohico upanja na izboljšanje!

K besedi se je oglašil še tov. Joža Zupančič, ki je imel priliko opazovati kongres tudi za kulisami, kar je naredilo poročilo še zanimivejše. Le žal, da nam je potegnil desno črto čez ravnokar dobljene upel!

Po 10 minutnem odmoru se preide k volitvam odbora. Na splošno zahtevo se voli z vzklikom in dviganjem rok.

Ves zbor glasuje za stari odbor, ki sprejme izvolitev. Tajnica pripomni, da treba dopolniti izpraznjeno mesto, kar se izvrši z izvolitvijo tov. J. Leskovec iz Stične.

Prihodnje zborovanje se določi na 10. novembra, ko se vrši koncert pevskega zbora UJU v Ljubljani.

Pelko M., t. č. predš. Vrščaj Z., t. č. tajnica.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ je o priliki svojega prvega zborovanja, t. j. dne 11. t. m. med drugim sprejelo sledečo resolucijo: (predlagatelj predsednik Vauda Mirko).

»Kadar je sila najvišje, takrat je bratska pomoč najbližje.« istino tega izreka je doprinesel celokupni češkoslovaški narod zopet povodom vsega dosedanjega, zlasti pa zadnjega krutega preganjanja in mučenja naših rojakov v Italiji ter nas v idealni ljubezni do trpečega slovanskega brata z izrazi ogorčenja nad tem postopanjem podkrepil v pričanju, da v boju za pravice naših rojakov preko meje lahko računamo vsikdar na njegovo izdatno pomoč. Da se za vse to vsaj delno oddolžimo češkoslovaškemu narodu, prosimo poverjenstvo:

1. Da na merodajnem mestu priobči to našo resolucijo z izrazi najiskrenejše zahvale jugoslovskega učiteljstva vsemu češkoslovaškemu narodu za vse te izraze in dokaze bratske ljubavi in slovanske vzajemnosti.

2. Da istotam zajamči da hoče jugoslovskega učiteljstva z vso vneto podporito jugoslovske — češkoslovaško ligo, koje geslo je:

Bratstvo in vzajemnost s Čehoslovaki!

3. Da samo in potom merodajnih oblasti apelira, da letos proslavimo češkoslovaški narodni praznik 28. oktobra kot dan njihovega osvobođenja čim bolj slovesno.

Smatramo te tri točke kot potrebne, ume-

sten in edino možen izraz našega čuvstva — v danih razmerah.

Mirko Vauda, predsednik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEZIŠKO DOLINO je imelo svoj redni občni zbor 11. oktobra 1930. na Prevaljah. Iz poročila spoznamo:

Delo v organizaciji ne zaznamuje pričakovanih uspehov. Poleg šolskega dela je bilo učitelstvu naloženo še izvenšolsko, brez ozira na izboljšanje gmotnega položaja. Učitelstvo je slejkoprej voljno storiti vse, a spričo materialnih neprilik se ga loteva malodušnost. Slabo vpliva tudi razdor v Udruženju in to ravno v trenutku, ko bi bila strnjena organizacija najbolj potrebna, ker se dela na izboljšanje našega materialnega položaja.

K temu predlaga tov. Gačnik resolucijo: Z ozirom na nujnost izboljšanja gmotnega položaja osnovnošolskega učiteljstva in prav tako perea nujnost izdajanja pravilnika k šolskemu zakonu ni bilo umešno postopanje delegatov ljubljanskega poverjenstva ob zaključku skupščine v Beogradu. Nesporazumljenje na skupščini je bilo treba v interesu učiteljstva podrediti zgoraj navedenim nujnostim. Učiteljsko društvo za Meziško dolino poziva poverjenstvo v Ljubljani, da zastavi vse sile, da se spor v UJU poravnava v korist učiteljstva in s tem tudi v procvit ljubljene naše domovine.

Resolucija je bila soglasno sprejeta. Te dni poteka 10letnica plebiscita, zato se spominjamo koroških Slovencev in njih trpljenja.

Tov. sreski prosvetni referent predlaga resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta in se glasi:

Slovenska javnost se poziva, da podpira v vsakem oziru kulturna stremjenja Slovencev na Koroškem na način, kakor se to vrši od strani Nemcev za naše nemške manjšine. Prosimo našo vladu, da izsili od Avstrije ureditev manjšinskega šolstva na Koroškem z ozirom na določbe mirovne pogodbe, najmanj pa, da dobe Slovenci glede šolstva isto, kar mi nudimo našim nemškim manjšinam.

Tov. tajnik Ledinek poroča: Družstvo je šlo 56 članov, zborovanj je bilo 5, odborovih sej 7, obisk na zborovanjih 70%.

Tov. blagajničarka Zega poroča: Dohodkov je bilo 10.605,48 Din, izdatkov pa 9714,35 Din. Prebitek 891,13 Din. Graja po edine slučaje nerednega plačevanja. Pregledovalca računov tov. Močnik Peter in Gačnik Janko poročata, da je blagajna v najlepšem redu in predlaga absolutorij.

Tov. sreski prosvetni referent Močnik Peter kot referent za šolstvo poroča, da se je vsaj načelno priznala potreba reforme, manjkajo pa še potrebna sredstva.

Sestankov pedagoških krožkov ni bilo. O izvenšolskem delu poroča tov. Vreček. Sledilo je poročilo tov. Gačnika o poteku pokrajinske skupščine. Vsa poročila so bila vzeta na znanje. V debato so posegli zlasti tov. Močnik, Gačnik, Gallob in Sokol.

Nato je predaval tov. Gačnik: »Nacionalna vzgoja prej in sedaj«; orisal nam je nacionalno vzgojo na Koroškem pred vojno in po vojni. Predavanje naj gre v tisk.

Sledila je volitev. Izvoljen je po večini stari odbor z nekaterimi novimi odborniki. Pri slučajnostih se določi članarina za leto 1930/31. na 180 Din za člana.

Tov. Doberšek poda resolucijo:

Učiteljsko društvo stoji na principielnem stališču, da je zavezan vsak član UJU plačevati samo prispevke, ki so v pravih organizaciji predvideni. Zmotno je mnenje, da ni član UJU, kdor ne plača še ostalih prispevkov.

Določi se še naslednje zborovanje za 15. november 1930., nakar je bil občni zbor zaključen.

Gallob, t. č. predš. Ivan Lebič, t. č. tajnik.

+ SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — zahodni del je imelo redni občni zbor v Ljubljani na II. mestni deški osnovni šoli dne 11. oktobra t. l. Članov 127, navzočih 107, t. j. 85%.

Predsednik je v otvoritvenem nagovoru naglasil potrebo končne ureditve gmotnega položaja učiteljstva. Sledilo je tajniško poročilo o društvenem delovanju v pretekli poslovnih dobi. Po blagajniškem poročilu je bil sprejet proračun za leto 1930./31. Letna članarina ostane neizpremenjena. Obvezni prispevki za Dački dom v Beogradu se bodo pobirali o priliki zborovanj. O pokrajinski skupščini je podal poročilo tov. Sl. Vuk — o dogodkih na državni skupščini in vpu v organizaciji je poročal tov. Lampret.

V lepo zasnovanem predavanju: Tipične posebnosti o duševnem in telesnem razvoju manj nadarjenih otrok — je tovarišica A. Vode podala karakteristiko raznih abnormalnih tipov otrok. Uvodoma je predavateljica naglašala, da je zdravstvena pedagogika pri nas še v prvem razvoju — a ji je v novi šolski zakonodaji zagotovljen obstoj in razmah. Članstvo je z zanimanjem sledilo predavanju in izrazilo željo — da bi tovarišica Vode nadaljevala s predavanjem o postopku pri potoku manj nadarjenih otrok na enem prihodnjih zborovanj.

Pri volitvah je bil izvoljen predsednikom tov. Anton Lovše iz Notranjih Goric, v odbor pa: Gole Josip, Vrhovec Stanko, Urbančič Anton, Trpin Josip, Pleško Marija, Ribičič-Artrigler Roza. Namestniki: Micher Ivan, Kržišnik Alojzij, Taučar Ljudevit. Pregledovalci računov: Dekleva Ivana, Schein Štefan, Zakrajšek Josip.

Določil se je delovni program za prihodnje leto. — Članstvu se je prečitala okrožnica poverjenstva št. 170/30-31. in statistika o izvenšolskem delovanju.

Sprejeti so bili naslednji predlogi:

a) Mladinska Matica naj izda obljubljeno knjigo o gospodinjstvu za deklice — knjiga naj bo pisana poljudno.

b) Gospodarji, ki jemljejo šoloobvezne otroke za pastirje, so dolžni jih oskrbovati s šolskimi potrebščinami in jih redno pošiljati v šolo.

Lovše, predš. Trpin Josip, tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ LAŠKO je zborovalo dne 11. oktobra 1930. ob 10. uri v osnovni šoli v Hrašniku. Od 118 članov je bilo navzočih 72, t. j. 61%.

Tov. predsednik Kislinger je otvoril zborovanje ter poročal, da je tov. Plavšak iz zdravstvenih ozirov odložil predsedstvo v našem društvu, istotako pa tudi mesto v našem sosvetu. Imenoma pozdravi pričujočega častnega člana in ustanovitelja našega društva šolskega ravnatelja tov. Gnusa, g. sreskega nadzornika tov. Potočnika ter predavatelja tov. Lavrenčiča iz Maribora.

Zadnji nam je praktično kot teoretično podal novih smernic pri telovadnem pouku. Navzoči so njegovim izvajanjem sledili s kar največjo pozornostjo ter mu ob koncu izrekli svojo zahvalo.

Med došlimi dopisi se natančneje obravnava okrožnica poverjenstva UJU Ljubljana št. 170/30-31., na podlagi katere se je sprejela sledeča resolucija:

1. Društvo se strinja s stališčem in smernicami, ki jih vsebuje in zastopa okrožnica poverjenstva UJU Ljubljana z dne 1. oktobra 1930.

Istotako apelira na poverjenstvo poslovnost, da skusi uveljaviti pri UJU oni okvir-

ni projekt za preosnovo pravil našega udruženja, ki ga je laško učiteljsko društvo sprejelo na svojem zborovanju na Zidanem mostu dne 5. aprila 1930.

Projekt je bil (kot predlog) vposlan poverjenstvu Ljubljana dne 18. aprila 1930. Zgrajen je na osnovi, da bodi upravna struktura naše organizacije taka, da omogoča praktično centralizacijo vodstvenega aparata, slonečega na banovinskih poverjenstvih (ne pa sekcijah).

Nameravana uvedba proporca pri volitvah ne bi bila v srečo naši organizaciji, zato predvideva predlog laškega učiteljskega društva kompromisni in bolj posrečeni način volitev za upravne instance UJU, ki hkrati preprečuje možnost kretanja kolikor toliko avtonomnih pravic banovinskih poverjenstev. Od mnogih strani željeni proporc bi bil upoštevnan na svoj posebni način, dasi ne bi bil dosežen potom očitnih volilnih parol, ki cepijo in razburjajo duhove.

Banovinskim poverjenstvom in posameznim društvenim edincam naj bi se koncediralo čim največ svobodno-iniciativno ukrepne avtonomije, dočim fungiraj centralni upravni odbor v prvi vrsti kot eksekutivni organ volje in sklepov celokupnega članstva.

Organizacija se naj vodi od spodaj navzgor in ne od zgoraj navzdol.

2. Vzpričo sedanjemu stanju naše stanovske situacije, naj bo zaenkrat glavna skrb naše organizacije osredotočena predvsem v cilju: a) doseči izboljšanje našega eksistenčnega, odnosno gmotnega položaja; b) pravično in čim ugodnejše izvršanje našega stanu pri predstoječi reviziji uradniškega zakona.

Tov. blagajnik poroča o blagajniškem stanju ter prosi, da zaostankariji čimprej poravnajo svoje obveznosti. Med letom pristopivše člane opozarja, da vpošljejo tudi doplačilne prispevke za Slov. Šolsko Matico.

Temu sta sledili poročila o pokrajinski in glavni skupščini, za kateri sta referenta tovariša Lebar in Plavšak žela vsestransko odobravanje.

Določitev kraja in časa za prihodnje zborovanje prepusti članstvo odboru, nakar zaključi tov. podpredsednik zborovanje.

Kislinger J., t. č. predš. A. Jesih, t. č. tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI SREZ je zborovalo dne 18. oktobra 1930. v Brežicah.

Statistika: Število učiteljstva v srezu 116, včlanjenih 100, navzočih 50, t. j. 50%.

I. Tovariš predsednik Jakopec otvori zborovanje, pozdravi navzoče, zlasti pa novoprstopivše člane(ice) ter preide na dnevni red.

II. Vsebinsko dopisov pov. UJU, t. j. poročila o glavni skupščini v Beogradu in onega o sestanku pov. Zagreb in Ljubljana na Zidanem mostu, vzame članstvo na znanje.

III. Tajnica tov. Stravsava poda kratek pregled društvenega delovanja v preteklem šolskem letu. Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto.

IV. Blagajniško poročilo, iz katerega je bilo razvidno blagajniško stanje, je podal tov. Vadnal. Zaostanki na članarini znašajo visoko vsoto. Vpošiljanje članarine prevzamejo odslej na vseh šolah tov. upravitelji. Blagajniku je bil podeljen absolutorij s pohvalo za točno vodstvo blagajniških poslov.

V. Poročilo o pokrajinski skupščini je podal tov. Gajšek, o državni tov. Knapič. Obe poročili sta bili sprejeti, druga s pristavkom, da se odobruje postopanje naše delegacije v Beogradu.

VI. Navzoče članstvo je per aklamatiom izvolilo novi odbor, ki se je takoj konstituiral.

Predsednik Knapič Janko, tajnica Dirnbek Marica, blagajnik Vadnal Fran; odborniki: Ivanuš Robert Gajšek Stanko, Voglar Alojzij in Hofbek Edo; namestnika: Gorup Alojzij in Pečnik Marija; pregledovalca računov: Gomišek Ljudmila in Pečnik Josip; raziščišče: Peterlin Alojzij, Ferluga Ferdo in Jakopec Franjo.

VII. Članarina znaša letno 160 Din, prispevek za Beograd 5 Din, naročnina za SSM 30 Din, skupno letno 195 Din.

VIII. Samostojni predlogi: a) Ime društva bodi odslej: »Učiteljsko društvo za brežiški srez«.

b) Poverjenstvo za SSM prevzame vsakokratni blagajnik, naročnina se pobira skupno s članarino.

c) Tovarišice, ki poučujejo v elementarnih razredih, naj si v svrhu medsebojne pomoči pri uvajanju delovne metode v elementarni razred organizirajo neobvezne medsebojne sestanke.

Ob zaključku zborovanja se novoizvoljeni predsednik zahvali za izkazano zaupanje.

J. Knapič, Marica Dirnbekova, t. č. predš. t. č. tajnica.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—.

18 Din likanje moške, damske obleke. Gg. čitateljem in čitateljem se za likanje, čiščenje, popravljanje tudi obračanja garderobe priporoča: **Wallet Express**, Ljubljana Stari trg 19.

RISAI NA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana — Stari trg 9.

Olje proti prahu, pisalna kreda, morske gobe, slikarske potrebščine nabavite ugodno pri firmi

CENTRALA V LJUBLJANI

MEDIĆ-ZANKL

LASTNIK FRANJO MEDIC

TOVARNE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV

Domači proizvodi: Laneno olje, firnež, od najbolj preprostih do najfinejših lakov, emajlo-lakastih in oljnatih barv vseh vrst in nijane. Kemično čiste, prstene in olepšane suhe barve, steklarski klij, čopiče itd.

TOVARNE LJUBLJANA - MEDVODE - DOMŽALE. PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA V MARIBORU IN NOVEM SADU

Najboljše kupite!

Nogavice, damske in moške rokavice, trikotje, puloverje, telovnike (vestje), žepne obočnice, ovratnike, **srajce**, šifone, lote, čipke, vezene gumbe, DMC prejice, ročne torbice, akteveke, džanke, športne ter toaletne potrebščine samo

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Lovske puške,

floberte, browning pištole, pištole za strašenje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi.

F. K. Kaiser, puškar ♦ Ljubljana, Kongresni trg 9

Premog
drva

I. POGAČNIK
BOHORČEVA ULICA 5
TELEFON ŠT. 2059

Telefonska št. v. 2412

Štev. pošt. hran. 11.165

VZAJEMNA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z. o. z.

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvu, zaznambi na prejemke, zastavi življenjskih polic in vrednostnih listin ter vknjžbi na posestiva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8 do 12.

ZIMSKA OBLAČILA za dame in gospode

v priznani elitni izbiri ter solidnih cenah kupujte pri trvdki

Na željo olajšana plačila!

FRAN LUKIČ
LJUBLJANA

L. MIKUŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG št. 15
DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.
Ustanovljena leta 1839.
Telefon šte. 2.282.

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tvornice. 15. letna garancija. Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno. **PISALNI STROJI „ADLER“** Kolesa iz prvih tvornic, Dürkopp, Styria, Nero, Kayser. — **Pletilni stroji** vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Daje se tudi na obroke učiteljem izjemoma s 5 % popustom; pri lakojšnjem plačilu pa s 5 % popustom normalne cene. Ceniki franco in zastoj.

IVAN JAX IN SIN LJUBLJANA
Gospodarska cesta št. 2.

TINA

prihajajo!

Opozarjamo

na našo veliko izbiro zimskega blaga!

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

VSAK IN TUDI VI

štedite z denarjem, ako kupujete blago za svoja oblačila pri **novi** ustanovljeni trvdki

A. ŽLENDER

LJUBLJANA
MESTNI TRG 22

Velika zaloga moškega sukna in kamgarna, blaga za ženske plašče, pliš, svila, šifoni in kretoni, posteljne odeje in pregrinjala, perilni baržun barhent itd.

Ideal

„special“
v kromnikljevi izvedbi!

Zahtevajte opis!

THE REX CO.
LJUBLJANA, GRADIŠČE 10

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice šte. 14.257 reg. zadruga z neom. zav. Brzjavke: „Kmetški dom“. / Telefon 2847
V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1. ♦♦ PODRUŽNICE V KAMNIKU IN V MARIBORU

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6% brez odpovedi, pri trimesčni odpovedi po 7 1/2%, brez odbitka davka na rente. — Stanje vlog okrog 30.000.000 Din. Rezerve nad 100.000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjžbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. rač. pod najugodnejšimi pogoji. Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8 do 12 1/2 in od 3 do 4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 do 11 1/2.

Šolske zvezke, spisovnice, pisanke, risanke vseh vrst izdeluje v lastni tvornici in priporoča
Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Prodaja jih v korist „Učiteljskega doma“ v Mariboru in „Učiteljskega doma“ v Ljubljani